

Webbinarium: Vem är anställningsbar i livsmedelskedjan?

- Hur stort är intresset för våra utbildningar ?
- Kort svar: Ökande
- Det lite längre svaret - beror på:
- Hur attraktiv näringen är
- Hur attraktiva utbildningarna är
- Samt hur vi klarar oss i konkurrens med andra

Attraktiv näring

- Den gröna sektorn borde vara det om man ser till:
- Det växande behovet av mat, fiber, fossilfri energi mm
- Möjlighet till ett omväxlande arbete i samverkan med naturen och dess villkor
- Det grundläggande mänskliga i att vara till nytta och känna meningsfullhet

Attraktiv näring

- **MEN** - det finns motkrafter som skapar bilder i media t ex:
- Aktivism om "rovdrift på djur och natur"
- Svag lönsamhet som pressar vissa företagare till uttalanden och ibland tveksamma åtgärder
- **Slutsats:** Ovanstående måste bemötas sakligt och allt positivt lyftas i debatten
- "Vi har lösningarna på klimatkris, miljöproblem"
- I grunden är vi **FRAMTIDSNÄRINGEN**

En attraktiv näring

- Är en förutsättning för att få de ungdomar som är utvecklingsinriktade och innovativa att välja oss
- Först ska de välja lämplig utbildning
- Men de ska dessutom välja näringen efter gymnasiet eller efter ytterligare utbildning

En attraktiv utbildning

- Ge en teoretisk grund och förståelse samt lust att lära mera
- Vara konkret och ge tillfällena till att pröva på och träna både på skolan och under APL
- Vara entreprenöriell i bemärkelsen att träna i att ta ansvar och känna att man växer
- Ge ansvar i att välja (och välja bort) bland ett stort utbud av kurser
- Skapa möjligheter att bygga sin egen studieplan med olika grad av yrkesbehörigheter och behörighet till högskola och universitet.

Allmänna bilden av yrkesutbildningar

- Begränsningar, inlåsning, återvändsgränd, andrahandsval, "skämmigt"
- Föräldrar och SYV (studie- och yrkesvalslärare) avråder
- Resultatet:
- Andelen elever på yrkesprogram var tidigare 50 %. Den är nu nere i 33 %
- Andelen elever på samhällsprogrammet har fyllts på av elever som varken vill eller kan komma till högskolan. Idag utgör de 20 % av elever på nationella program
- Dimensioneringsutredning vill öka andel elever till yrkesprogram och styra antalet platser på olika program

Hur skapar vi attraktivitet

- Hushållningssällskapen föreslår att begreppen yrkesprogram och högskoleförberedande tas bort
- Säg gymnasieprogram - det räcker.
- Programmen ska vända sig mot olika branscher. Dessa kan påverka utbildningsanordnarna att ge förutsättningar för kompetens på olika nivåer
- Eleverna kan efterhand skapa sig en bild av sin framtid och under utbildningen få stöd i att göra lämpliga kursval.
- Absolut inte tvinga in elever på utbildningar som de inte har intresse av

Behörighet har tydligt samband med attraktivitet

- 1989 startade försök med 3-åriga yrkesutbildningar. De gav sk. allmän högskolebehörighet - intresset ökade kraftigt
- 2011 tydliggjordes skillnader mellan yrkes- och högskoleförberedande program. Man tvingas nu välja till 300 p sv och eng för grundläggande behörighet
- För naturbruksprogrammet innebar det att andelen sökande som varit 3,2 - 3,6 %, direkt sjönk till 2,7 och vidare till 2,4 %.

Att göra det bästa i given situation efter Gy 11

- Möta marknaden med offensiva erbjudanden av en mångfald av kurser för olika yrkeskompetenser och för behörighet till högskolan
- Naturbruksskolor erbjuder både grundläggande och särskild behörighet inom naturvetenskap. Eleverna väljer detta till 50% resp. 5 - 10%.
- Skolverket noterar att detta är höga andelar jämfört med andra yrkesprogram
- Skolverket förklarar detta delvis "genom att SLU har många utbildningar som ses som en naturlig fortsättning på naturbruksprogrammet"

Åter till frågan - hur är intresset för våra utbildningar ?

- Andel förstasökande till naturbruksprogrammet har varierat över tiden
- 2002 - 2010: 3,2 - 3,6 %
- 2011: 2,7 %
- 2014 - 2017: 2,4 %
- 2020: 3,0 %
- 2021 ser vi en ytterligare ökning

- Antal utbildade elever har varierat mycket mera pga. ungdomskullarna (2006: 130 000, 2014: 98 000, 2020: 117 000)

Naturbruksutbildningar

- Jord
- Skog
- Trädgård
- Häst
- Djurvård
- Naturturism

Naturbruksutbildningar

- Jord
- Skog
- Trädgård
- Häst
- Djurvård
- Naturturism

Naturbruksprogrammet
Yrkeshögskolan
Yrkesvux

Framtiden

- Naturbruksprogrammet ligger rätt i tiden med kompetenser inom natur, djur och teknik
- Elevintresse finns, men det skulle öka ytterligare om oron för högskolebehörigheten hos SYV:ar och föräldrar försvann.
- Dimensioneringsutredningen kan påverka genom
 - + bättre samordning och samverkan mellan olika anordnare/huvudmän
 - + att arbetsmarknaden ska belysas bättre för eleverna inför deras val genom att man stärker SYV-verksamheten.

Framtiden, forts

- + viktigt att öka andelen elever som går yrkesprogram. Utredaren betonar att kommunen på längre sikt lätt får tillbaks pengarna för dyrare program
- MEN - det vore mycket olyckligt om man skulle återgå till att begränsa elevplatser utifrån arbetsmarknadsprognoser. Gymnasiutbildning har helt andra syften än yrkeshögskola och arbetsmarknadsutbildningar och ett längre tidsperspektiv.
- Individens - medborgaren - yrkesarbetaren

Framtiden vinns genom vår unika samverkan

